

NÁVRHY GENERÁLNEHO ADVOKÁTA

M. POIARES MADURO

prednesené 6. apríla 2006¹

1. Prejednávané veci sa týkajú „golden shares“ (ďalej len „osobitné akcie“) vlastnených holandským štátom v spoločnostiach KPN NV (ďalej len „KPN“) a TPG NV (ďalej len „TPG“). Komisia tvrdí, že Holandsko si tým, že si ponechalo osobitné akcie v týchto podnikoch, nesplnilo svoje povinnosti, ktoré mu vyplývajú z článkov 43 ES a 56 ES. V týchto veciach sa od Súdneho dvora požaduje, aby poskytol ďalšie objasnenie týkajúce sa medzí, ktoré pre členské štáty stanovuje právo Spoločenstva vtedy, keď pôsobia ako účastníci trhu.

I — Skutkový stav a konanie pred podaním žaloby

2. V roku 1989 sa holandský štátny podnik zodpovedný za poštové, telegrafické a telefonické služby transformoval na verejnú akciovú spoločnosť, Koninklijke PTT Nederland NV (ďalej len „PTT“). Uvedenie akcií PTT na burzu cenných papierov sa uskutočnilo v roku 1994. Holandský štát predal

prvú časť akcií predstavujúcu 30 % základného imania.

3. V súvislosti s uvedením akcií na burzu cenných papierov boli zmenené a doplnené stanovby spoločnosti tak, že zaviedli osobitné akcie, ktoré majú byť vo vlastníctve holandského štátu. S osobitnými akciami bolo spojené právo na predchádzajúce schválenia množstva rozhodnutí spoločnosti. Medzi holandským štátom a PTT bola spísaná dohoda (takzvaná „Afspraak op Hoofdlijnen“, ďalej len „dohoda“) vzťahujúca sa na výkon týchto práv. V súlade s touto dohodou nesmie holandský štát využívať svoje práva na ochranu spoločnosti pred nepriateľskými ponukami na prevzatie. V roku 1995 holandský štát predal druhú časť akcií predstavujúcu približne 20 % základného imania.

4. V roku 1998 bola PTT rozdelená na dve samostatné spoločnosti: KPN pre telekomunikačné činnosti a TPG pre logistiku a distribúciu. Práva spojené s osobitnými akciami holandského štátu zostali v podstate nezmenené.

1 — Jazyk prednesu: portugalcina.

5. S osobitnými akciami Holandska v KPN (vec C-282/04) je spojené právo na predchádzajúce schválenie týchto druhov rozhodnutí:
- vydávanie akcií spoločnosti a obmedzenie alebo zrušenie predkupného práva vlastníkov kmeňových akcií,
 - dodatočná výzva vlastníkom prioritných akcií typu A na upísanie akcií,
 - nadobudnutie alebo scudzenie vlastných akcií spoločnosti, ktoré predstavujú viac ako 1 % základného imania upísaného ako kmeňové akcie,
 - výkon hlasovacích práv vo vzťahu k právnickým osobám uvedeným v článku 11 zákona o telekomunikáciách, pokiaľ ide o zrušenie, zlúčenie alebo splynutie a rozdelenie, nadobudnutie vlastných akcií spoločnosti takými právnickými osobami a zmeny alebo doplnenie stanov takých právnických osôb, pokiaľ sa akákoľvek takáto zmena alebo doplnenie týka vyššie uvedených záležitostí,
- rozhodnutie predstavenstva o uskutočnení investícií, ktorého výsledkom bude to, že vlastné imanie spoločnosti vypočítané na konsolidovanom základe bude predstavovať menej ako 30 % obchodného majetku,
 - návrh predstavenstva na vyplatenie dividend z akcií a/alebo dividend na ťarchu rezerv,
 - akékoľvek zlúčenie, splynutie alebo rozdelenie, ktorého účastníkom je spoločnosť,
 - zrušenie spoločnosti,
 - akákoľvek zmena stanov vtedy, keď je jedným z cieľov zmeny alebo doplnenia zmena predmetu podnikania spoločnosti v rozsahu, v akom sa zmena alebo doplnenie týkajú výkonu koncesíí alebo povolení, zrušenia osobitnej akcie, zrušenia prioritných akcií B, stanovenia počtu členov dozornej rady ministrom komunikácií a verejných prác a zmeny práv spojených s osobitnou akciou,
 - spätné odkúpenie zlatých akcií.

6. S osobitnými akciami Holandska v TPG (vec C-283/04) sú spojené práva, ktoré sú zhodné alebo podobné ako práva spojené s osobitnými akciami v KPN, konkrétne právo na predchádzajúce schválenie týchto druhov rozhodnutí:

— vydávanie akcií spoločnosti a obmedzenie alebo zrušenie predkupného práva vlastníkov kmeňových akcií,

— dodatočná výzva vlastníkom prioritných akcií typu A na upísanie akcií,

— nadobudnutie alebo scudzenie vlastných akcií spoločnosti, ktoré predstavujú viac ako 1 % základného imania upísaného ako kmeňové akcie,

— výkon hlasovacích práv vo vzťahu k právnickým osobám uvedeným v článku 11 zákona o telekomunikáciách, pokiaľ ide o zrušenie, zlúčenie alebo splnutie a rozdelenie, nadobudnutie vlastných akcií spoločnosti takými právnickými osobami a zmeny alebo

doplnenie stanov takých právnických osôb, pokiaľ sa akákoľvek takáto zmena a doplnenie týka hore uvedených záležitostí,

— rozhodnutie predstavenstva o uskutočnení investícií, ktorého výsledkom bude to, že vlastné imanie spoločnosti vypočítané na konsolidovanom základe bude predstavovať menej ako 15 % obchodného majetku,

— návrh predstavenstva na vyplatenie dividend z akcií a/alebo dividend na ťarchu rezerv,

— akékoľvek zlúčenie, splnutie alebo rozdelenie, ktorého účastníkom je spoločnosť,

— zrušenie spoločnosti,

— akákoľvek zmena stanov vtedy, keď je jedným z cieľov zmeny alebo doplnenia zmena predmetu podnikania spoločnosti v rozsahu, v akom sa zmena alebo doplnenie týkajú výkonu koncesíí alebo povolení, zrušenia osobitnej akcie, zru-

šenia prioritných akcií B, stanovenia počtu členov dozornej rady ministrom komunikácií a verejných prác a zmena práv spojených s osobitnou akciou,

pôsobenie holandského štátu v KPN prostredníctvom jeho osobitných akcií a prostredníctvom vládou vymenovaných členov dozornej rady neobmedzuje ani voľný pohyb kapitálu, ani slobodu usadiť sa.

— spätné odkúpenie zlatých akcií.

7. Dňa 28. júla 2000 zaslala Komisia Holandskému kráľovstvu dve výzvy, jednu týkajúcu sa KPN a druhú týkajúcu sa TPG. Následne sa začalo konanie proti oboj spoločnostiam.

8. Listom z 28. júla 2000 týkajúcom sa KPN Komisia holandskú vládu informovala, že podľa jej názoru ustanovenia stanov KPN vzťahujúce sa na práva spojené s osobitnými akciami vo vlastníctve Holandska a na zastúpenie holandského štátu v dozornej rade KPN sú v rozpore s ustanoveniami Zmluvy týkajúcimi sa voľného pohybu kapitálu a slobody usadiť sa.

9. Holandská vláda odpovedala listom z 8. novembra 2000, v ktorom uviedla, že

10. Vzhľadom na to, že Komisia s uvedeným vyjadrením nebola spokojná, zaslala 5. februára 2003 Holandskému kráľovstvu odôvodnené stanovisko, v ktorom tvrdila, že Holandsko tým, že si ponechalo v KPN svoje osobitné akcie a svoje právo vymenúvať členov dozornej rady KPN, nesplnilo povinnosti, ktoré mu vyplývajú z článkov 43 ES a 56 ES. Holandsko, stále nesúhlasiac s Komisiou, odpovedalo listom z 28. apríla 2003.

11. Komisia podala 30. júna 2004 Súdnemu dvoru žalobu. Netrvala však na svojej požiadavke týkajúcej sa vymenúvania členov dozornej rady, keďže uvedené právo bolo zo stanov odstránené.

12. Listom z 28. júla 2000 týkajúcom sa TPG Komisia holandskú vládu informovala, že podľa jej názoru ustanovenia stanov TPG vzťahujúce sa na práva spojené s osobitnými akciami vo vlastníctve Holandska a na zastú-

penie holandského štátu v dozornej rade TPG sú v rozpore s ustanoveniami Zmluvy týkajúcimi sa voľného pohybu kapitálu a slobody usadiť sa.

týkajúcej sa vymenúvania členov dozornej rady, keďže uvedené právo bolo zo stanov odstránené.

13. Holandská vláda odpovedala listom z 8. novembra 2000, v ktorom uviedla, že pôsobenie holandského štátu v TPG prostredníctvom jeho osobitných akcií a prostredníctvom vládou vymenovaných členov dozornej rady neobmedzuje ani voľný pohyb kapitálu, ani slobodu usadiť sa. Holandská vláda subsidiárne uviedla, že ak by aj obmedzenie voľného pohybu kapitálu alebo slobody usadiť sa existovalo, bolo by odôvodnené cieľom zabezpečiť dostupnosť univerzálnej poštovej služby.

14. Vzhľadom na to, že Komisia s uvedeným vyjadrením nebola spokojná, zaslala 5. februára 2003 Holandskému kráľovstvu odôvodnené stanovisko. Holandsko, stále nepre-svedčené názorom Komisie, odpovedalo listom z 28. apríla 2003.

15. Komisia podala 1. júla 2004 žalobu Súdnemu dvoru. Rovnako ako v prípade KPN Komisia netrvala na svojej požiadavke

16. Uznesením z 30. júna 2005 boli obidve veci v súlade s článkom 43 rokovacieho poriadku spojené na účely ústnej časti konania a rozsudku.

II — Posúdenie

17. Podľa Komisie Holandsko porušilo tak článok 43 ES, ako aj článok 56 ES. V súlade s ustálenou praxou Súdneho dvora najskôr posúdim argumenty vzťahujúce sa na článok 56 ES.²

18. Komisia tvrdí, že práva spojené s osobitnými akciami holandského štátu v KPN a TPG môžu sťažiť nadobúdanie akcií v spoločnostiach a odradiť investorov z ostatných členských štátov od uskutočnenia takých investícií. Výkon uvedených práv môže obmedziť efektívnu účasť na riadení alebo kontrole spoločností. Podiel Holandska

² — Rozsudky zo 4. júna 2002, Komisia/Portugalsko, C-367/98, Zb. s. I-4731; Komisia/Francúzsko, C-483/99, Zb. s. I-4781; Komisia/Belgicko, C-503/99, Zb. s. I-4809; z 13. mája 2003, Komisia/Španielsko, C-463/00, Zb. s. I-4581, a Komisia/Spojené kráľovstvo, C-98/01, Zb. s. I-4641.

v KPN a TPG teda môže brániť priamym investíciám z ostatných členských štátov alebo spôsobiť, že budú menej atraktívne. Osobitné akcie v dôsledku toho predstavujú prekážku voľného pohybu kapitálu v zmysle článku 56 ES.

holandského štátu v KPN a TPG sa nelíšia od práv, ktoré si obvykle vzájomne dohodnú súkromné strany. Štát využil možnosti, ktoré má k dispozícii podľa práva súkromných obchodných spoločností, rovnakým spôsobom, ako by ich využili iné osoby.

19. Na svoju obhajobu Holandsko predovšetkým argumentovalo, že článok 56 ES sa neuplatní, pretože štát vo svojom postavení akcionára v KPN a TPG koná ako účastník trhu a nie ako verejný orgán. Začnem odpoveďou na tento argument.

21. S týmto názorom sa nestotožňujem.

A — Uplatňuje sa článok 56 ES na štát vtedy, keď koná ako účastník trhu?

22. Pravidlá Zmluvy o voľnom pohybe osôb, služieb a kapitálu ukladajú povinnosti vnútroštátnym orgánom členských štátov bez ohľadu na to, či uvedené orgány konajú ako verejný orgán alebo ako subjekt súkromného práva.³ Členské štáty podliehajú povinnostiam týkajúcim sa voľného pohybu, ktorých sú jasne adresátni, nie z dôvodu ich funkcie ako verejného orgánu, ale z dôvodu ich postavenia signatára Zmluvy.⁴ V rozsahu, v akom uvedené pravidlá nezakladajú povin-

20. Holandská vláda argumentuje, že osobitné akcie v KPN a TPG nepatria do pôsobnosti článku 56 ES, lebo holandský štát nie je ich vlastníkom ako verejný orgán, ale ako súkromný akcionár. Osobitné akcie alebo „prioritné akcie“ sú podľa holandského práva súkromných obchodných spoločností bežné. Práva spojené s osobitnými akciami

3 — Tento problém nemožno zamieňať s otázkou, či súkromné subjekty podliehajú pravidlám o voľnom pohybe. Vtedy, keď súkromný subjekt vykonáva verejnú funkciu, možno dospieť k záveru, že štát koná prostredníctvom uvedeného subjektu a že v dôsledku toho je daná osobná pôsobnosť pravidiel o voľnom pohybe. Pozri napríklad rozsudky z 18. mája 1989, Association of Pharmaceutical Importers a.l., 266/87 a 267/87, Zb. s. I-1295; z 11. augusta 1995, Dubois, C-16/94, Zb. s. I-2421, bod 20; z 5. februára 2004, Rieser Internationale Transporte, C-157/02, Zb. s. I-1477, bod 24, a návrhy, ktoré predniesla generálna advokátka Kokott 17. novembra 2005 vo veci AGM-COS.MET, C-470/03, vec v konaní pred Súdnym dvorom, bod 87.

4 — Pozri tiež analogicky rozsudky z 26. februára 1986, Marshall, 152/84, Zb. s. 723, bod 49, a z 12. júla 1990, Foster, C-188/89, Zb. s. I-3313, bod 17.

nosti jednotlivých osôb, členské štáty môžu vtedy, keď pôsobia ako účastníci trhu, podliehať obmedzeniam, ktoré sa neuplatňujú na ostatných účastníkov trhu.⁵

23. Navyše na účely určenia toho, či je voľný pohyb kapitálu obmedzený vtedy, keď štát disponuje osobitnými právomocami v podniku, nie je rozhodujúce, ako boli uvedené právomoci udelené alebo akú majú právnú formu. Skutočnosť, že členský štát koná v rámci svojho vnútroštátneho práva obchodných spoločností, neznamená, že jeho osobitné právomoci nemôžu predstavovať obmedzenie v zmysle článku 56 ES.⁶

24. Navyše, dokonca ak by holandské verejné orgány boli vyňaté z pôsobnosti článku 56 ES vtedy, keď konajú ako ktorýkoľvek iný akcionár na základe všeobecného práva obchodných spoločností, treba si položiť otázku, či môže samotná právna úprava, ktorá umožňuje niektorým akcionárom získať určité osobitné práva smerujúce k ich ochrane pred trhovými procesmi predstavovať obmedzenie voľného pohybu kapitálu.

Právna úprava tohto druhu môže obmedziť prístup ku kapitálu na vnútroštátnom trhu tým, že chráni postavenie určitých podnikateľských subjektov, ktoré na uvedenom trhu získali pevné postavenie. Takými podnikateľskými subjektmi budú okrem toho pravdepodobne domáci akcionári. Právna úprava tohto druhu môže preto brániť prístupu na vnútroštátny trh investorom usadeným v iných členských štátoch.⁷

25. V dôsledku toho by mal byť zamietnutý argument, že keďže prioritné akcie nie sú podľa práva súkromných obchodných spoločností neobvyklé, osobitné právomoci holandského štátu v KPN a TPG sú mimo rozsahu pôsobnosti článku 56 ES.

B — Uplatnenie článku 56 ES na predmetné osobitné práva

26. V predjednávaných veciach sa od Súdneho dvora v podstate žiada, aby definoval

5 — Pozri rozsudok z 13. decembra 1983, *Apple and Pear Development Council*, 222/82, Zb. s. 4083, bod 17. Pravidlá verejného obstarávania poskytujú ďalší príklad obmedzení, ktoré sa uplatňujú na členské štáty vtedy, keď pôsobia ako účastníci trhu, ale ktoré sa neuplatňujú na ostatných účastníkov trhu.

6 — Pozri v uvedenom zmysle bod 48 spojených návrhov, ktoré predniesol generálny advokát Ruiz-Jarabo Colomer vo veciach *Komisia/Španielsko a Komisia/Spojené kráľovstvo*, už citovaných.

7 — Pozri v tomto zmysle moje návrhy vo veci *Marks & Spencer* (rozsudok z 13. decembra 2005, C-446/03, Zb. s. I-10837), body 37 až 40, ako aj body 55 a 56 mojich spojených návrhov vo veci *Cipolla*, C-94/04, a *Macrino*, C-202/04, vec v konaní pred Súdny dvorom, a body 54 a 55 mojich spojených návrhov vo veci *Trofé Super-Markets*, C-158/04 a C-159/04, rozsudok zo 14. septembra 2006, Zb. s. I-8135, s. I-8137.

obmedzenia, ktoré právo Spoločenstva ukladá členským štátom vtedy, keď zasahujú do trhu ako jeho účastníci. Táto podoba zásahu, ktorá je úplne odlišná od takých klasických podôb zásahu štátu, ako je právna úprava alebo verejné vlastníctvo je pokusom o udržanie si určitej podoby verejnej kontroly v privatizovanom hospodárskom odvetví.

v iných oblastiach, kde sa vynárajú otázky týkajúce sa obmedzení ukladaných štátu vtedy, keď koná ako účastník trhu. Keď sa štát rozhodne otvoriť určité odvetvie trhu, musí konať spôsobom, ktorý je v súlade s uvedeným rozhodnutím. Táto požiadavka súladu vyplýva z potreby zabezpečiť, aby štát konal v súlade buď s trhovým alebo s politickým procesom.¹⁰

27. Generálny advokát Ruiz-Jarabo Colomer z článku 295 ES vyvodil, že keďže štát si teoreticky môže ponechať úplnú kontrolu nad obchodnými spoločnosťami prostredníctvom verejného vlastníctva, *a fortiori* si môže ponechať obmedzenejšiu kontrolu v privatizovaných spoločnostiach prostredníctvom určitých osobitných práv.⁸ Súdny dvor túto argumentáciu neprijal. Rozhodol, že členské štáty sa nemôžu „odvolávať na svoju vlastnú úpravu vlastníckych vzťahov na základe článku 295 ES, aby odôvodnili prekážky výkonu slobôd upravených Zmluvou vyplývajúce z výsad, ktoré sú spojené s ich postavením ako akcionára v privatizovanom podniku“.⁹

29. V prípade privatizácie obchodných spoločností pôvodne vo vlastníctve štátu je táto požiadavka osobitne dôležitá. Zmluva oprávňuje členské štáty ponechať si štátne vlastníctvo v určitých spoločnostiach. Napriek tomu ich neoprávňuje selektívne obmedzovať prístup účastníkov trhu k určitým hospodárskym odvetviam po tom, čo boli uvedené sektory privatizované. Ak by bol štát oprávnený zachovať si osobitné formy trhovej kontroly nad privatizovanými spoločnosťami, mohol by ľahko mariť uplatňovanie pravidiel o voľnom pohybe tým, že by udeľoval iba selektívny a potenciálne diskriminačný prístup na podstatné časti vnútroštátneho trhu.

28. Podľa môjho názoru je stanovisko Súdneho dvora v súlade s jeho judikatúrou

30. Keď teda štát privatizuje obchodnú spoločnosť, voľný pohyb kapitálu vyžaduje,

8 — Návrhy v spojených veciach Komisia/Portugalsko, C-367/98, Komisia/Francúzsko, C-483/99, a Komisia/Belgicko, C-503/99, najmä bod 66. Pozri tiež body 54 až 57 návrhov, ktoré predniesol generálny advokát Ruiz-Jarabo Colomer vo veciach Komisia/Španielsko a Komisia/Spojené kráľovstvo, už citovaných.

9 — Rozsudok Komisia/Španielsko, už citovaný, bod 67.

10 — V tomto ohľade pozri bod 26 mojich návrhov vo veci Fenin, C-205/03, vec v konaní pred Súdnym dvorom, rovnako ako aj body 31 a 32 mojich návrhov vo veciach Cippolla a Macrino, už citované.

aby bola chránená hospodárska samostatnosť spoločnosti, pokiaľ neexistuje potreba chrániť základné verejné záujmy uznané právom Spoločenstva. Týmto spôsobom musí byť akákoľvek štátna kontrola privatizovanej spoločnosti, za predpokladu, že je mimo normálneho trhového mechanizmu, spojená s vykonávaním činností všeobecného hospodárskeho záujmu spojených s uvedenou spoločnosťou.

31. Rozsudok Súdneho dvora zo 4. júna 2002 vo veci Komisia/Belgicko treba tiež takto chápať. Súdny dvor uznal, že „určité obavy môžu odôvodniť ponechanie určitého stupňa vplyvu členských štátov v podnikoch, ktoré boli pôvodne štátnymi podnikmi a neskôr boli privatizované, a to vtedy, keď uvedené podniky pôsobia v oblastiach poskytovania služieb vo verejnom záujme alebo strategických služieb“. ¹¹ Je však jasné, že taký vplyv musí byť prísne obmedzený na zabezpečovanie základných povinností verejného záujmu. ¹² Súdny dvor tak zdôraznil „zásadu rešpektovania rozhodovacej nezávislosti dotknutého podniku“. ¹³ Štát teda musí označiť konkrétny všeobecný záujem, ktorý si zasluhuje ochranu. Okrem toho pravidlá udeľujúce štátu osobitné práva by mali byť založené na objektívnych a presných kritériách, ktoré neprekračujú medze toho, čo je nevyhnutné, na účely zabezpečenia uvede-

ného všeobecného záujmu a mali by zaručovať možnosť účinného súdneho preskúmania. ¹⁴

32. Vo svetle vyššie uvedenej judikatúry sa mi zdá, že môže byť málo pochybností o tom, že osobitné akcie v KPN a TPG predstavujú obmedzenie voľného pohybu kapitálu. Priznávajú štátu právo na predchádzajúce schválenie viacerých dôležitých rozhodnutí, vrátane rozhodnutí valného zhromaždenia akcionárov týkajúcich sa zlúčenia, splynutia, rozdelenia alebo zrušenia spoločnosti a týkajúcich sa rozličných zmien a doplnení stanov spoločnosti. Taký systém predchádzajúceho schválenia „ovplyvňuje postavenie osoby nadobúdajúcej akcie ako takej“ ¹⁵, a preto bude pravdepodobne „odrádzať investorov v iných členských štátoch od investovania do kapitálu uvedených podnikov“. ¹⁶ Osobitné právomoci štátu v KPN a v TPG teda obmedzujú voľný pohyb kapitálu. ¹⁷

33. Je preto nevyhnutné v každom prípade posúdiť, či je obmedzenie odôvodnené legi-

11 — Rozsudok Komisia/Belgicko, už citovaný, bod 43.

12 — Pozri v tomto zmysle rozsudky Komisia/Belgicko, už citovaný, bod 47, a Komisia/Španielsko, už citovaný, bod 82.

13 — Rozsudok Komisia/Belgicko, už citovaný, bod 49.

14 — Rozsudok Komisia/Belgicko, už citovaný, body 51 a 52.

15 — Rozsudky Komisia/Spojené kráľovstvo, už citovaný, bod 47, a Komisia/Španielsko, už citovaný, bod 61.

16 — Rozsudok Komisia/Francúzsko, už citovaný, bod 41.

17 — V tejto súvislosti pozri rozsudok Komisia/Francúzsko, už citovaný, bod 37, a nedávny rozsudok z 2. júna 2005, Komisia/Taliano, C-174/04, Zb. s. I-4933, bod 28.

tímnym cieľom a ak áno, či je dodržaná zásada proporcionality.¹⁸

34. V prípade KPN sa holandská vláda neopiera o žiadne odôvodnenie založené na prípadných naliehavých dôvodoch všeobecného záujmu. Čo sa teda týka jeho osobitných akcií v KPN, Holandsko nesplnilo povinnosti, ktoré mu vyplývajú z článku 56 ES.¹⁹

35. V prípade TPG sa však holandská vláda opiera o potrebu zabezpečiť riadne poskytovanie univerzálnej poštovej služby. Holandsko tvrdí, že jeho osobitné akcie v TPG mu umožňujú chrániť platobnú schopnosť a kontinuitu spoločnosti. Argumentuje, že keďže TPG je v súčasnosti jediným podnikom schopným poskytovať univerzálnu poštovú službu v rozsahu a kvalite požadovanej vnútroštátnym právom, je nevyhnutné zabezpečiť platobnú schopnosť a kontinuitu TPG tak, aby sa zaistilo poskytovanie uvedenej služby.

36. Nie je sporné, že záujem na zaistení riadneho poskytovania univerzálnej poštovej služby môže predstavovať naliehavý dôvod

všeobecného záujmu.²⁰ Treba preto zistiť, či sú osobitné právomoci holandského štátu nevyhnutné na zabezpečenie poskytovania univerzálnej poštovej služby a či by uvedený cieľ mohol byť dosiahnutý opatreniami menej obmedzujúcimi voľný pohyb kapitálu.²¹

37. V tomto ohľade súhlasím s Komisiou, že neexistuje žiadny dôvod domnievať sa, že pri neexistencii posudzovaných osobitných právomocí by neboli riadiace orgány TPG schopné primerane chrániť platobnú schopnosť a kontinuitu spoločnosti. Nebolo preukázané, že pravdepodobnosť, že by unáhlené investície uvrhli TPG do finančných ťažkostí, ktoré by ohrozovali prežitie primeranej univerzálnej poštovej služby, je taká vysoká, aby odôvodňovala široký a všeobecný systém predchádzajúceho schválenia, o ktorý ide v tomto konaní.

38. V súvislosti s tým treba poznamenať, že osobitné právomoci holandského štátu v TPG nie sú obmedzené na činnosti TPG ako poskytovateľa univerzálnej poštovej služby.²² V každom prípade, ako na to

18 — Pozri v tomto zmysle rozsudky zo 14. decembra 1995, *Sanz de Lera a i.*, C-163/94, C-165/94 a C-250/94, Zb. s. I-4821, bod 23; *Komisia/Portugalsko*, už citovaný, bod 50; *Komisia/Taliansko*, už citovaný, bod 35, a z 1. decembra 2005, *Burtscher*, C-213/04, Zb. s. I-10309, bod 44.

19 — Pozri analogicky rozsudok *Komisia/Spojené kráľovstvo*, už citovaný, body 49 a 50.

20 — Pozri analogicky rozsudok z 20. júna 2002, *Radiosistemi*, C-388/00 a C-429/00, Zb. s. I-5845, bod 43. V uvedenom ohľade pozri tiež rozsudok z 19. mája 1993, *Corbeau* (C-320/91, Zb. s. I-2533, bod 15), v ktorom Súdny dvor vyslovil, že univerzálne poštové služby predstavujú službu všeobecného hospodárskeho záujmu.

21 — Pozri napríklad rozsudky *Sanz de Lera a i.*, už citovaný, bod 23, a *Komisia/Belgicko*, už citovaný, bod 48.

22 — Pozri naopak rozsudok *Komisia/Belgicko*, už citovaný, bod 50.

správne poukázala Komisia, riadne fungovanie univerzálnej poštovej služby možno zaistiť vhodnejšími a menej obmedzujúcimi prostriedkami v súlade s právnym rámcom Spoločenstva v tejto oblasti.²³

povinnosti, ktoré mu vyplývajú z článku 56 ES.

39. Okrem toho nie je systém predchádzajúceho schválenia založený na jasných a objektívnych kritériách, ktoré podliehajú súdnemu preskúvaniu. Všeobecné pravidlá súkromného práva, rovnako ako aj dohoda, ktorá platí medzi TPG a štátom, vyžadujú iba to, aby štát vykonával svoje právomoci primeraným spôsobom. Okrem toho stanov TPG nezaväzujú vlastníka osobitných akcií, aby výkon svojich práv formálne odôvodňoval. V tomto zmysle je posudzovaný systém osobitných práv odlišný od systému, ktorý bol Súdnym dvorom prijatý vo veci Komisia/Belgicko²⁴.

40. Treba preto dospieť k záveru, že systém osobitných právomocí spojených s osobitnými akciami v TPG presahuje medze toho, čo je nevyhnutné na zachovanie riadneho poskytovania univerzálnej poštovej služby. Holandsko si teda tým, že si ponechalo svoje osobitné akcie v TPG, nesplnilo

C — Časť žalobného dôvodu Komisie týkajúca sa článku 43 ES

41. Komisia tvrdí, že osobitné práva v KPN a TPG tiež predstavujú porušenie článku 43 ES. Medzi účastníkmi konania je však nesporné, že analýza na základe článku 43 ES by viedla k rovnakému výsledku ako analýza na základe článku 56 ES. Súdny dvor totiž vo svojej predchádzajúcej judikatúre týkajúcej sa osobitných akcií zaujal názor, že osobitné preskúvanie na základe článku 43 ES nie je potrebné.²⁵ Súdny dvor rozhodol, že pokiaľ predmetné osobitné právomoci vedú k obmedzeniam slobody usadiť sa, tieto obmedzenia sú „priamym dôsledkom prekážok voľného pohybu kapitálu...“, s ktorým sú neoddeliteľne spojené.“²⁶ Navrhujem, aby Súdny dvor v prejednávanych veciach uplatnil rovnaký prístup.

23 — Smernica Európskeho parlamentu a Rady 97/67/ES z 15. decembra 1997 o spoločných pravidlách rozvoja vnútorného trhu poštových služieb spoločenstva a zlepšovaní kvality služieb (Ú. v. ES L 15, 1998, s. 14; Mím. vyd. 06/003, s. 71) zmenená a doplnená smernicou Európskeho parlamentu a Rady 2002/39/ES z 10. júna 2002 (Ú. v. ES L 176, s. 21; Mím. vyd. 06/004, s. 316).

24 — Už citovaná. Pozri najmä body 51 a 52 rozsudku.

25 — Pozri napríklad rozsudky Komisia/Belgicko, už citovaný, bod 59, a z 23. mája 2000, Komisia/Taliansko, C-58/99, Zb. s. I-3811, bod 20.

26 — Rozsudky Komisia/Portugalsko, už citovaný, bod 56; Komisia/Francúzsko, už citovaný, bod 56; Komisia/Španielsko, už citovaný, bod 86, a Komisia/Spojené kráľovstvo, už citovaný, bod 52.

III — Návrh

42. Z týchto dôvodov navrhujem, aby Súdny dvor:

vo veci C-282/04,

- určil, že Holandsko si tým, že zachovalo určité ustanovenia stanov spoločnosti Koninklijke KPN NV, konkrétne, že akcie spoločnosti zahŕňajú osobitnú akciu vo vlastníctve holandského štátu, s ktorou sú spojené osobitné práva na schvaľovanie určitých rozhodnutí prijímaných príslušnými orgánmi spoločnosti, nesplnilo povinnosti, ktoré mu vyplývajú z článku 56 ES;

a vo veci C-283/04,

- určil, že Holandsko si tým, že zachovalo určité ustanovenia stanov spoločnosti TPG NV, konkrétne, že akcie spoločnosti zahŕňajú osobitnú akciu vo vlastníctve holandského štátu, s ktorou sú spojené osobitné práva na schvaľovanie určitých rozhodnutí prijímaných príslušnými orgánmi spoločnosti, nesplnilo povinnosti, ktoré mu vyplývajú z článku 56 ES.